

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe za vojvodino kranjsko.

Ureja Gustav Pirc, družbeni ravnatelj.

»Kmetovalec« izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 4 K, za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 2 K na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopni ceni: Inserat na vsi strani 90 K, na $\frac{1}{2}$ strani 60 K, na $\frac{1}{3}$ strani 30 K, na $\frac{1}{4}$ strani 15 K in na $\frac{1}{8}$ strani 8 K. Pri večjih naročilih rabat. Družabnikom 20 % popusta.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, Turjaški trg šte. 3.

Ponatisi iz »Kmetovalca« so dovoljeni le tedaj, če se navede vir.

Št. 14. V Ljubljani, 31. julija 1912. Letnik XXIX.

Obseg: Pisma kulturnotehnične vsebine. — Deželni davek na zasebno vino. — Kako je postopati, če se hoče kuhati davščine prosto žganje. — Nedostatki naših mlekaren. — Vprašanja in odgovori. — Kmetijske novice — Družbene vesti. — Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske. — Inserati.

Pisma kulturnotehnične vsebine.

(Napisal inženir Dragotin Gustinčič svojemu prijatelju Tonetu).

X. pismo.

Načela in podlaga, ki morajo na njih sloneti vsa talna zboljševanja ali melioracije, so Ti, kakor upam, dragi Tone, iz dosedaj povedanega dovolj znana. Zato

najprej misliti na to, da se struga poglobi, odnosno poveča. Dokler ni kam odvajati vode, ni misliti na podrobna osuševanja na Ljubljanskem barju.

Govoril sem Ti že o Temenici. Dosti tal ob Temenici je zamočvirjenih, toda tolika časa, dokler ne bo uravnana struga Temenice, dokler ne bo narejen glavni odtok, ni misliti na kake melioracije v tej lepi dolini.

Isto velja o Dobrovi in dr.

Naprava glavnega odtoka je najvažnejši del osuševanja, zato pa moramo posvetiti ti napravi največjo pozornost. Tu ne gre samo za to, da napravimo odtoku primerno veliko strugo, tako da more sprejemati vso

Podoba 70.

hočem pričeti v tem pismu s strogo tehničnim delom osuševanj lok in mlak.

Iz v prejšnjih pismih navedenega si gotovo že sam ugenil, da morajo biti ta dela dokaj različna in vedno primerna dotičnim talnim razmeram. Težke ilovice se morajo drugače osuševati kakor peščena tla. Paziti nam je predvsem na to, ali imamo opraviti z lokami, ki jih zamočvirja nadtalnica, podnebna voda, ali z lokami, ki jih zamaka podtalnica. Nekaj pa se mora napraviti za oba ta slučaja, in to je glavni odtok.

Glavni odtok imenujem umetni jarek, ali pa tudi že obstoječo strugo, ki se vanjo izlivajo pozneje vsi stranski dotoki in jarki in po njej potem skupno odteka voda v drugo večjo vodo, ali z osuševalnega ozemlja sploh.

Naj sledi par zgledov. Glavni odtok za vse osuševalne jarke in stranske odtoke na Ljubljanskem barju je Ljubljanica. Ker je bila struga Ljubljanice premajhna, je bilo treba pri osuševanju Ljubljanskega barja

Podoba 71.

deževnico, ki se nabira in odteka z dotičnega melioracijskega ozemlja, ampak paziti moramo tudi na to, da nam izkopanje take struge ali takega jarka ne povzroči prevelikega znižanja podtalnice, kar bi utegnilo postati za osuševano ozemlje naravnost usodepolno. Ta slučaj prav lahko nastopi na barskih in na peščenih tleh. Na

Češkem ne uravnajo nikake vode več, ne da bi bili prej opazovali stanje podtalnice na osuševanem ozemlju. To napravijo tako, kakor sem Ti narisal v podobi 70. Po vsem ozemlju izkopljejo v primernih medsebojnih razdaljah navpične luknje, ki segajo do podtalnice. V vseh teh luknjah opazujejo vodno stanje, preden so začeli izkopavati jarek, odnosno strugo. Ta opazovanja se vršijo v različnih letnih časih, zlasti pa v časih velike suše in velike mokrote. To si narišejo na popir in s teh vodnih stanj in iz fizikalčnih lastnosti tal (mehaničnega razbora in drugih podatkov) sklepajo, za koliko je treba vodno gladino znižati, odnosno za koliko je treba strugo poglobiti.

Te luknje pa služijo tudi za opazovanja po izvršeni melioraciji. Ta opazovanja so zelo važna in potrebna, ker šele iz njih lahko sklepam, kako vplivajo moje naprave. Če sem preveč ponižal vodno gladino in gladino podtalnice, tedaj moram napraviti v odtoku primerne zajeze, da vodo primerno dvignem.

Ker je podtalnica tekoča voda, ne stoji v vseh poskusnih luknjah enako visoko. V času suše se steka podtalnica v odtočno strugo in tedaj stoji ob odtoku najnižje in na obodi ozemlja najvišje. V času moče se lahko pojavi obratni slučaj (procednica).

Podtalnica pa ima včasih še druge smeri, ki so odvisne od sestave tal. Zato pa to vprašanje ni tako enostavno, kakor bi si človek mislil na prvi pogled, in zahteva primerne previdnosti ter strokovne zmožnosti in vestnosti.

Ta važna opazovanja so se pri osuševanju Ljubljanskega barja popolnoma prezrla. Prvotni načrt ing. Podhagskega tudi ni poznal zatvornic na Ljubljani in v Gruberjevem prekopu. Da jih ni pazljiva komisija za osuševanje Ljubljanskega barja vpeljala, bi se bila zgodila s tem osuševanjem velika nesreča za naše Barjane. Barje bi se bilo deloma tako osušilo, da bi bil mestoma sam prah, ki bi vplival v časih velikih suš na rast rastlinstva kakor pesek.

Torej šele tedaj, ko smo oskrbeli vodi z osuševalnega ozemlja primeren odtok, začenjamo zvrševati druge osuševalne naprave. Med te naprave spadajo predvsem odvajalni jarki prvega in drugega razreda (pod 71.).

Ti odvajalniki so ali pokriti, ali pa zakriti. V prvem slučaju pravimo, da osušujemo z odprtimi jarki, v drugem pa, da dreniramo. Osuševalna naprava z zakritimi jarki se zato imenuje tudi drenaža.

Več o tem pa v prihodnjem listu.

Deželni davek na zasebno vino.

Za zboljšanje finančnega položaja kranjske dežele priporoča dvorni svetnik Fran pl. Šuklje v svoji brošuri „Deželni zbor kranjski in deželne finance“ vpeljavo deželnega davka na zasebno vino, t. j. na tisto vino, ki se prodaja (izven zaprte Ljubljane) zasebnikom v množinah od 56 l naprej ali ki ga užije zasebnik iz svoje shrambe in ki je danes vsakega davka prosto.

Res je, da bi bilo prav, če bi bil vinski davek na vse uživalce pravično razdeljen, vendar moramo ugovarjati vpeljavi takega davka, to pa zaradi tega, ker bi se s tem davkom delala velika krivica našim vinogradnikom, našemu kletarstvu bi se pa stavile nepregledne zapreke in neprilike.

Glede saniranja deželnih financ zavzemamo principiarno stališče, da ne gre pritegniti samo enega

dela prebivalstva kranjske dežele, in zlasti ne tistega dela, ki ima navzlic svojim dragocenim kulturam najtežje stališče in ki je priznано najmanj imovit.

Davek za saniranje deželnih financ naj nosijo vsi deželani brez izjeme in naj je med Gorenjce in Notranjce ravno tako pravično odmerjen, kakor med Dolenjce.

Sicer bi bil pa ta davek tudi preveč odvisen od vinskih letin in zaradi tega premalo zanesljiv, kar bi ne moglo ugodno vplivati na normalnost deželnih dohodkov.

Za vpeljavo take samostalne deželne doklade ne moreta biti za nas merodajni ne Koroška, ne Bukovina, ker ti dve deželi skoraj nič vina ne pridelujeta in se tam prodaja le vino, ki je vpeljano iz drugih dežel. Položaj kranjske dežele je v tem pogledu bistveno drugačen, in prav nič bi ne imeli proti temu ampak nasprotno, če bi se vpeljal ta davek le za vina iz drugih dežel, kakor se to na Koroškem godi. Našo domačo vinsko produkcijo je pa treba varovati, zato je iz tega vzroka treba pospeševati vse, kar bi lajšalo izvoz in kupčijo v druge kraje. Z novim ali bolje rečeno z razširjenim vinskim davkom bi se pa to ne zgodilo, ampak bi se izvoz obtežil in odpirala bi se vrata uživanju piva, ki že sedaj preplavlja naše vinske kraje in hudo tekmuje z vinom; gladila bi se pot pa tudi za uvoz tujih, cenejših vin z Ogorskega, Hrvaškega itd., ki jih imamo že sedaj preveč v deželi.

Če se pri nas iztoči toliko piva, če se mora pri nas v dobrih letih vino doma piti po vinotočih in več kakor treba tudi po zidanicah, je temu krivo pomanjkanje kupcev, pomanjkanje dobro urejene vinske kupčije, oziroma pametne trgovske organizacije. Naš vinogradnik je glede vinske kupčije preveč sam sebi prepuščen in premalo zveden v trgovskih zadevah.

Sedaj naj pa pride še dacar in naj pečati sode po naših zidanicah! In naj se vse te neprilike, ki se odigravajo po kletah gostilničarjev, spravijo še v komplicirani meri v naše zidanice! Če bi ne bilo nobene gmotne izgube, če se odvali ves davek na konsumenta, že to samo dejstvo, da bi prišle naše zidanice pod težko in dragoceno kontrolo deželnih dacarjev, že to omejevanje prostega ravnanja z vinom — ki bi bilo, mimogrede povedano, na veliko škodo skrbnemu kletarstvu — že to nam daje povoda dovolj, da se z vsimi silami branimo vpeljavi vinskega davka.

Sicer bi bila pa vsa ta kontrola veliko predraga, zlasti v slabih letinah; razentega bi bila pa tudi pri tem številu zidanic in pri tej daljavi naših vinogradov iz tehničnih ozirov kratkomalo nemogoča, če pomislimo na vsa različna dela, ki se morajo večkrat v istem času opravljati po zidanicah od trgatve do prodaje vina.

To omejevanje bi pa ne škodilo samo dobremu kletarstvu, ampak tudi uspešnemu razvoju naše vinske kupčije, ki je danes na slabih nogah in potrebuje nujne povzdige.

Da, ko bi ta davščina pripravila naše vinogradnike do tega koraka, da bi se oklenili zadružne organizacije, potem bi imelo to veliko pomena za naše kletarstvo. Ali tega ni v naših razmerah pričakovati, kakor nas uče dosedanje skušnje. Naši kraji niso povsodi ugodni za zadružno vinsko trgovino, in je velika

škoda, da se ti idealni cilji našega kletarstva še dolgo časa in po večini krajev sploh ne bodo mogli udeležiti!

Pač pa bi bila z vpeljavo vinskega davka na zasebno vino še ta kupčija, ki jo imamo, težko zadeta, vse bolj težko, kakor si na prvi pogled mislimo.

Že sedaj se je treba boriti proti konkurenci, ki prihaja z vinom iz drugih dežel. Ta boj se bo poostiril na škodo domači produkciji. Bati se je pa tudi tega, da bosta gostilničar in zasebni odjemalec, ki je bilo med njima dosedaj nekoliko zdrave konkurence, ki je na ceno ugodno vplivala, skupaj tlačila vinogradnika in pritiskala na ceno vina. Sploh pa ne smemo od zasebnega uživalca v današnjih razmerah, ko se življenje tako draži, po drugi strani pa boj proti alkoholu uspešno napoveduje, dosti pričakovati, in naravna posledica bo, da se bo moralo pod pritiskom vinskega davka še več vina doma popiti kakor se ga je dosedaj. In kaj pa z vinom, ki bo zadacano, pa se ne bo dalo prodati?

Končno bi bilo tudi to navesti, da se po vinskem zakonu z dne 12. aprila 1907 petiot sploh ne sme prodajati in da je tudi sadni mošt po vinskih krajih edino le za domačo rabo in brez pomena za kako izdatno kupčijo.

Po naši stvarni in nepristranski sodbi se torej ne moremo ojunčiti in ogreti za davek, ki bi se z njim občutno udarili naši vinogradniki in ki bi se z njim bolj koristilo uvozu tujega blaga, kakor pa prodaji domačega pridelka.

Odbor kmetijske podružnice v Novem mestu.

Kako je postopati, če se hoče kuhati davščine prosto žganje.

Nameravano kuho davščine prostega žganja je zgledati vsako leto do 15. avgusta pri županu ali pri dotičnem oddelku finančne straže.

Pri zglašenju mora stranka povedati:

1. ime in priimek ter posel in bivališče s hišnim številom vred;
2. obsežnost družine, to je število domačih ljudi in poslov, ki so pri nji na hrani in v stanovanju, z všteto svojo osebo;
3. število, kakovost in prostornino (obseg) v litrih žgalnih priprav, ki se jih hoče posluževati pri davščine prostem narejanju žganja, slučajno tudi posod za vrenje (vrvežnikov), ki se bodo rabili;
4. ali je žgalna priprava lastnina zglasiteljeva ali pa izposojena; v slednjem slučaju se mora navesti ime in bivališče lastnikovo;
5. del leta, oziroma mesec ali meseci, kadar se bo žganje narejalo;
6. popisno število poslopja ali parcelno število zemljišča, kjer se bo žganje narejalo;
7. posestov po vrsti (kakovosti) in obsežnosti, kjer se žgalne tvarine pridelujejo;
8. tvarine, ki se bo iz njih žganje narejalo;
9. pijače, ki jih hoče davščine prosto narediti, po vrsti (kakovosti) in količini v litrih;
10. napoved mora zglasitelj svojeručno podpisati, in sicer pri ustni zgleditvi na dotični pregledni poli, ki leži pri županstvu.

Na zadnjo točko posebno opozarjamo, ker se na pr. prav lahko pripeti, da župan na zgleditev pozabi, potem pa pride kazen in, ker dotičnik ni podpisal pre-

gledne pole, svojega zgleditve ne more dokazati ter mora plačati kazen.

Naznanila, ki se prijavijo šele po preteku zgoraj določenega roka, se brez izrecnega pooblastila ne smejo sprejeti, ker le c. kr. finančnemu ravnateljstvu pristojna pravica spregledati prestop navedenega obroka v ozira vrednih slučajih.

Če se zgleditev prijavi v pravem času pri občinskem predstojništvu, se mora to predvsem prepričati, obsega li zgleditev vse prej navedene napovedbe ali ne. Če bi bila zgleditev v kateremkoli oziru pomanjkljiva ali nejasna, bi se morala stranka pred vsakim daljnjim uradovanjem ali vpisom pismeno ali ustno pozvati, da zgleditev primerno popolni, oziroma v nji nahajajoče se nejasnosti odstrani. Če bi se tej zahtevi ne hotelo ustreči, se mora zgleditev zavrniti. Če se pa naznanilo ali že takoj prvotno ali po zvršeni dopolnitvi smatra za popolno in pravilno, mora občinski predstojnik vse njegove napovedbe, naj so se ustno ali pismeno prijavi, vpisati v posamezne razpredelke zato določene tiskovine („pregled strank, ki hočejo žganje za domačo porabo davščine prosto narejati“). Ta tiskovina se županstvu v slučaju potrebe od pristojnega oddelka finančne straže zastonj dopošlje in naj se tedaj tam v pravem času zahteva. Izpolni se ta pregled kakor se hoče, v nemškem ali slovenskem jeziku, vslelej pa se mora dovršeno izpolniti. Na prvi strani naj se napiše zgoraj zraven dotičnega predtiska na levi strani finančne straže pregledni okraj (komisarijat) in finančne straže oddelek, na desni občina, konci napisa pa leto, ki se zanje pregled napravi. Če bi ena sama pola za vse stranke ne zadostovala, naj se porabi druga pola itd. V tem slučaju pa naj se zaznamujejo posamezne pole na prvi strani pod napisom s tekočimi števili po vrsti, kakor so prišle v porabo. Tekoča števila, ki se vpišejo na drugi (znotranji) strani tiskovine v prvem razpredelku, pa se morajo tudi v tem slučaju v vseh polah zaporedno vrstiti, ne pa v vsaki poli nanovo z 1 pričeti. Znotraj tiskovine se mora vsaka stranka posebej pod svoje tekoče število vpisati. Razpredelki se morajo izpolniti natančno po napovedbah stranke. Županstvu ni dovoljeno v teh razpredelkih svojevoljno izpreminjati napovedbe strank, še celo tedaj ne, če bi bile napovedbe po njegovem mnenju neistinite. Pri izpolnitvi teh razpredelkov se mora ravnati strogo po dotičnih nadpisih; potem ne more pravilna izpolnitve povzročati nikakih težav. Če bi pa županstvo o kaki stvari dvomilo, naj se obrne do pristojnega oddelka finančne straže za pojasnila. Če se vrši vpis na podlagi pismene zgleditve, se mora ta zaznamovati s tekočim številom, ki je pod njim stranka vpisana v pregledni poli, ter priložiti pregledni poli. Če se je pa zgleditev prijavila ustno ali pa tudi le ustno dopolnila, mora stranka takoj po izpolnitvi navedenih razpredelkov vpisane napovedbe s svojeručnim podpisom potrditi.

15. dan avgusta vsakega leta se mora pregledna pola skleniti, to je na notranji strani, neposredno pod zadnjim vpisom datirati in podpisati ter potem oskrbeti s potrdilom, ki je predtiskano na zadnji strani (na hrbtu). Kar se tiče izgotovljenja tega potrdila, ki naj se pri njem od strani županstva postopa z največjo natančnostjo in vestnostjo, ker je merodajno za odločitev o zahtevani oprostitev, se mora predtiskano potrdilo, če so vsi v njem navedeni pogoji pri vseh v pregledni poli vpisanih strankah popolnoma izpolnjeni,

samo datirati, od občinskega predstojnika podpisati in oskrbeti s srenjskim pečatom. Če pa pri kakšni stranki niso vsi pogoji spojnjeni, se morajo stranke, ki to zanje velja, vpisati v razpredeljeni zaznamek po razvrstitvi tekočih števil pregledne pole, ki se sprejmejo v prvi razpredelku tega zaznamka, ter v zadnjem razpredelku zaznamka pri vsaki stranki označiti vse one okolnosti, ki se pri nji ne skladajo z instinitostjo. Če je od stranke zahtevana količina žganja v primeri z njeno družino prevelika, naj se v zaznamku navede ona količina, ki se strinja s potrebo stranke in njene družine. Isto velja glede količine žgalnih tvarin v tem oziru, če jih je stranka v istini sama pridelala ali če jih vsaj navadno sama prideluje. Če se zaznamek sploh izpolni, se mora datum, podpis in pečat, kakor se samo razume, pristaviti šele konci zaznamka. Potrdilo se mora, če se je porabilo več preglednih pol, izgotoviti na vsaki poli posebej za v nji navedene stranke. Tako potrjene pregledne pole se morajo s slučajnimi pismenimi naznanili strank vred v treh dneh po sklepu doposlali pristojnemu oddelku finančne straže.

Nedostatki naših mlekaren.

Piše Anton Pevc, deželni mlekarski inštruktor.

IV.

Zakaj kisamo smetano.

Smetano kisamo zato, ker dobimo iz kisle smetane več masla kakor iz sladke ali napol kisle in maslo dobi finejši vonj in okus. To vedó tudi vse naše mlekarne, toda v praksi se ne obrača nikaka pozornost na to zelo važno dejstvo.

Iz sladke smetane se dobi manj masla; iz napol kisle tudi. Iz pasterizirane smetane se dobi še manj masla kakor iz nepasterizirane, in vendar se mlekarji ogrevajo za pasteriziranje, ne pa za umetno kisanje. V združnih mlekarnah se smetana mora kisati, ker je to velikega gospodarskega pomena. Le na posebno željo odjemalca se izdelava maslo tudi iz sladke smetane, in tedaj mora biti cena masla sorazmerno višja.

Mnogobrojne poskušnje so dokazale, da dobimo iz sladke smetane 3 do 4 odstotke manj masla kakor iz zrele, dovolj kisle smetane. V sladkem pinjencu ostane, če je bila toplina v pinji pravilna, 0,8—1% tolišče; v kislem pinjencu je ostane le 0,3—0,5 odstotka. Če je smetana le napol kisla, dobimo pinjenec z 1,5—3 odstotki tolišče. Temu je nekoliko vzrok nepravilna gorkota smetane v pinji, ker se mede manj kisla smetana pri isti toplini kakor bolj kisla. Vzroki, zakaj zaostane v sladkem pinjencu več toliščobnih kroglic kakor v kislem, se ne navajajo. Iskati se morajo vsekakor v toplini smetane in v gostoti okoli toliščobnih kroglic se nahajajoče mlečne tekočine. Helm je s pridatkom zmrzle smetane ali mlečnega ledu smetani v pinji dosegel znatno manj toliščoben, sladki pinjenec.

Upošteva se v normalnih razmerah vsled pinjenja sladke ali napol kisle smetane nastalo 3 odstotno izgubo presnega masla, nam ta znese pri 500 l mleka dnevno in iz njega dobljenih 7300 kg masla v teku leta K 657.— Ta vsota nas opominja, da se moramo za pravilno kisanje smetane veliko bolj zanimati, kakor smo se doslej. Posebno tedaj, če smetano pasteriziramo, pazimo na pravilno kislino, da ne bomo imeli izgube na dveh straneh. Tudi pri pasterizirani smetani ni raztolmačen vzrok, zakaj ostane pinjenec nekoliko bolj

tolščoben kakor pri nepasterizirani in maslo rado vsebuje manj vode. Toda oba nedostata pasteriziranja odpravimo z umetnim kisanjem bolj redke smetane.

Dovolj kisla in za pinjenje zrela smetana ima 24 do 36 stopenj kisline po Soxleth-Henkelnu. Do 32. kislinske stopnje rase množina masla. Iz preveč kisle smetane dobimo manj masla in pinjenec je premasten. Preveč je kisla smetana tedaj, če se je sirna snov v njej popolnoma sesedla. Taka smetana se nerada umeđe, ker je treba predvsem razbiti drobce sesedle sirnine, ki so v njih zaprte toliščobne kroglice. Vseh drobcev ni mogoče razbiti, zato preide v njih se nahajajoča tolišča v pinjenec.

Važno je torej določati kislino v smetani, da ne bo ne premalo in tudi ne preveč kisla. To storiti more dobro izurjen okus. Z lopaticami tega ni mogoče. Okus si pa izurimo stem, da si nabavimo pripravo za določanje kisline v mleku, ki stane pri dr. Gerberju v Lipskem K 8.— Z njo toliko časa natančno določamo kislinske stopnje v smetani, da se je naučimo vsaj približno presojati z okusom. Tako pripravo naj si nabavi vsaka maslarna; plačana bo v enem mesecu s prihrankom mlečne tolišče.

Smetano okisamo s pridatkom kislega celega, posnetega ali pinjenega mleka ali kisle smetane. Dobro kislo mleko je kultura mlečnokislinskih glivic, dostikrat boljše kakor čista kultura, dobljena iz mlekarskih preskušališč. Kisanje traja 12 do 24 ur pri toplini 16°—24° C. Nepasterizirana smetana se skisa v tem času in pri tej toplini sama; vendar se priporoča tudi to zakisati, da dobijo mlečnokislinske glivice premoč. Pasterizirani smetani pa moramo pridejati okisovalca, ker dobimo drugače ne samo manj, ampak tudi slabše maslo.

Tekoče čiste kulture, ki se naročajo iz laboratorijev, niso trpežne. Porabiti se morajo najdalje v treh dneh, potem ko so bile iz laboratorija odposlane. Ker se v njih vsled zadostne vlage in ugodne topline neprestano razmnožujejo razne glivice, se v kratkem času pokvarijo. Smešno je torej, da se naročajo za zalogo, kjer čakajo cele tedne do porabe. Take stare čiste kulture so za smetano strup; maslo iz njih ne bo boljše, ampak zanič. Dokler ne pridemo do tega, da bo katera domačih mlekaren znala proizvajati čiste kulture za prodajo, kupujmo vedno kulture v prahu. Te so trpežne in jih imamo vsak dan sveže pri roki, če se nam je nasad spridil. Tudi cena zanje je še nekako upravičena, dočim je škoda za 1 liter kislega posnetega mleka iz laboratorija treba plačati 5 K.

Naučimo se smetano pravilno kisati. Vsaka maslarna bo napravila s kisanjem nekaj stotakov več dobička kakor doslej, ko se je smetana prepuščala samisebi in slučajnim ugodnim ali neugodnim okoliščinam.

Vprašanja in odgovori.

Na vsa gospodarska vprašanja, ki dohajajo na c. kr. kmetijsko družbo kranjsko ali na uredništvo „Kmetovalca“, se načelno odgovarja le v „Kmetovalcu“. Odgovori, ki so splošno poučni, se uvrste med „Vprašanja in odgovore“, ostali pa v „Listnico uredništva“. Odgovarja se le na vprašanja, ki so podpisana s celim imenom, v „Kmetovalcu“ se pri vprašanju pristavijo pričetne širke imena in kraja, če vprašalec ne želi drugače. Redno se v vsaki številki odgovori le na tista vprašanja, ki so prišla vsaj štiri dni pred izdajo lista; na prepozno došla vprašanja se odgovori v prihodnji številki. Kdor takoj želi odgovora na kako gospodarsko vprašanje, mora priložiti znamko za odgovor. Na vprašanja, ki niso gospodarska in odgovori nanja niso splošno poučni in zanimivi, se ne odgovarja v „Kmetovalcu“, ampak le pismeno, če je pismu priloženih 50 h v znamkah kot prispevek k družbenemu pokojninskemu zakladu.

Vprašanje 141. Ali je po zakonu dopustno, da se občina udeleži pri dražbi svojega občinskega

lova ter zakupno ponudbo poljubno visoko kvišku žene, da ima potem občina drago plačan lov? (A. K. v P.)

Odgovor: Glasom § 3. ministrske naredbe o zvrševanju lovske pravice z dne 15. decembra l. 1852., se sme samo tistemu dopustiti, da vzame lov v zakup, ki zoper njega ni v tej zadevi nobenega pomisleka. Občina ali soseska kakor taka ne sme lova v zakup jemati, zato so vse tozadevne pogodbe neveljavne, ki bi po njih občina hotela temu predpisu po ovinkih nasprotovati. — Župan v korist občine pač lahko koga najame, da pri dražbi pomaga najemščino dvigniti; če je pa dotičnik neroden in mu vsled njegove najvišje ponudbe lov proti njegovi volji ostane, potem pač on ostane zakupnik lova za določeno dobo, župan pa pod nobenim pogojem ne sme lova v katerikoli obliki prevzeti na občinske stroške.

Vprašanje 142. Pri hiši ob vaški poti imam suh zid iz kamenja, ki se pa ruši. Kamen se vali na cesto, zato sem nameraval ta zid z apneno malto ometati, da bi bil trpežen. Župan mi pa to brani in zahteva od mene, da pokličem občinski ogled na mesto ter zanj štiri krone plačam, dasi je zid le kakih 25 m od županije oddaljen. **Ali za popravo zidu res moram prositi za občinski ogled?** (A. Š. v U.)

Odgovor: Po deželnem stavbnem redu so stavbna dela, ki je zanja izposlovati najprej privolitve, potem taka, ki jih je stavbni oblasti samo treba naznaniti, in slednjič taka, ki so oproščena od vsakega stavbnega naznanila. Za vse poprave, ki imajo namen, stavbe ali njih posamezne dele le vzdrževati, ni treba nobenega stavbnega naznanila. V vašem slučaju smete torej brez vsakega dovoljenja in brez naznanila svoj zid popraviti. Župan nima nobene pravice vmešavati se vmes, če pri popravilu ne posegate v kake tuje lastninske pravice.

Vprašanje 143. **Kako veliko gnojnično jamo naj naredim za šest odraslih goved?** (A. T. v G.)

Odgovor: Množina scalnice, ki jo kaka žival na dan izloči, je odvisna od množine pijače, od vnanje topline, od množine kakovosti tistega, kar gre od živali skoz pljuča in kožo, in od gostote blata. Vsled tega je torej množina scalnice lahko zelo različna, zlasti če govedo hodi tudi na pašo. Odraslo govedo more dati, če se upoštevajo vse te okoliščine in še posebej njegova velikost, na dan 4 do 7 kg scalnice. Velik del scalnice popije stelja; in sicer z ozirom na svojo kakovost kakih 30 do 45 kg vsakih 100 kg stelje. Recimo, da vsako vaše govedo dá na dan 6 kg scalnice in da je eno tretjino popije stelja; potem ostanejo na dan še 4 kg ali na leto 2000 kg ali ravnolotno litrov. 2000 litrov je toliko kakor 2 kubična metra. Narediti bi morali torej za šest goved gnojnično jamo, ki bi imela 12 kubičnih metrov vsebine. Ker se pa gnojnična jama vsako leto dvakrat, trikrat ali tudi večkrat izprazni, zato je z ozirom na število izpraznjevanja gnojnično jamo narediti v tem razmerju primerno manjšo, da vsebuje pri šestih govedih le 6, 4 ali še manj kubičnih metrov.

Vprašanje 144. Imam vrt od danes do jutri, ki se mi ga torej ne izplača drago pognojiti. Rad bi pognojil zelju, da bi naredil lepe in velike glave, in ker mi eni svetujejo kajnit, drugi pa mavec, zato prosim pouka, **s katerim umetnim gnojilom naj pognojim zelju**, da bom imel dober in hiter učinek? (J. T. v M.)

Odgovor: Pravilno gnojenje je le tisto, ki se z njim dajo rastlinam vse potrebne in najvažnejše hranilne snovi, ki jih ne najdejo dovolj v zemlji. Te hranilne snovi so dušik, fosforova kislina, kalsi in največkrat tudi apno. Pri rastlinah, ki naj naredo veliko listja, kakor je na pr. zelje,

je posebno važen dušik. Z zalivanjem zelja z gnojnico iz stranišč se zelju posebno dobro pomaga, ker ima človeška gnojnica v sebi poleg velikih množin dušika tudi znatne množine fosforove kisline. S takim zagnojevanjem je pa seveda pravilno ravnati, da se s premočno gnojnico korenine ne posmode; zato je najbolje takrat gnojiti, ko je zemlja po kakem dežju z vodo popolnoma napojena. Pred kajnitom Vas odločno svarimo, kajti on ima v sebi veliko klorovih soli, ki so strup za rastline, in zato je kajnit umesten le na travnikih pri jesenskem gnojenju. Sicer je pa kajnit le kalijevo gnojilo, in samo s kalijem sploh ničesar ne opravite. Mavec neposredno gnoji le s svojim apnom, posredno pa pomaga razkrojevati v zemlji navzoče hranilne snovi, da jih rastline lahko in hitreje uživajo. Če že hočete na svojem vrtu zelju gnojiti z umetnim gnojilom, tedaj vzemite takega, ki ima v sebi vse omenjene hranilne snovi v taki obliki, da morejo hitro učinkovati. Tako umetno gnojilo je vrtni umetni gnoj, ki je mešanica čiljskega solitra, amonijskega sulfata, rudninskega superfosfata in kalijeve soli. Tudi s tem umetnim gnojem, ki ga dobite pri naši družbi, je treba previdno ravnati, drugače se korenine posmode in zelje tako bohotno rase, da glave pokajo.

Vprašanje 145. Jaz pridelujem zeleno, a nikdar ne pridelam tako debelih gomolj, kakor jih vidim na zelenjadnem trgu v Trstu. **Kako naj oskrbujem zeleno, da bo naredila debelo gomolje?** (V. L. v A.)

Odgovor: Gomolje zelene ima zelo veliko korenin, in če se te vse puste rasti, pa ostane gomolj droban, zategadelj je vse korenine na vrhu gomolja redno odstranjevati ter pustiti rasti le tiste korenine, ki so pod gomoljem. Vrhutega prav močno pospeši debeljenje gomolja zelene zalivanje z gnojnico.

Vprašanje 146. Če se kokošim vzame petelin, **koliko časa kokoši neso še oplojena jajca?** Imam namreč holandsko kokoš, ki je že deset dni ločena od petelina, pa hočem vedeti, če so njena jajca za valjenje še dobra. (L. H. v Ž.)

Odgovor: Če petelin kokoš oplemeni, je istočasno dovolj moških celic na razpolaganje, ki morejo polagoma večje število zrelih ženskih celic oploditi, zato nese kokoš nekaj časa po zadnji plemenitvi še vedno oplojena jajca. Izjemoma neso kokoši še do pet tednov po ločitvi od petelina oplojena jajca, povprečno se pa sme računati, da so oplojena le tista jajca, ki jih nese kokoš 12 do 15 dni po zadnji plemenitvi. Natančne znanstvene preiskave o tej zadevi še niso znane. Če pa tudi računamo, da znese kokoš po zadnji oplemenitvi še kakih 15 jajec, ki jih smatramo za oplojene, vendar navadno temu ni tako, kajti katero izmed teh jajec lahko ni oplojeno in je morda le dve tretjini oplojenih, a to nikakor po vrsti, kakor jih kokoš znese.

Vprašanje 147. Ali so kokoši orpingtonske pasme boljše ali slabše **zimske jajčarice**, kakor kokoši lengšenske pasme? (L. H. v Ž.)

Odgovor: Lengšensko kokošje pleme je eno najbolj priporočenih, daje izborno meso in razmeroma pridno nese, in kokoši te pasme so prav izborne zimske jajčarice, seveda ob pravilnem oskrbovanju in krmljenju in če imajo zadosti gibanja. Orpingtonska kokoška pasma, ki je nastala iz križanja lengšenske, minorske in plimetske pasme, ima zelo vse tiste lastnosti kakor lengšenska pasma, vendar so jajca orpingtonskih kokoši večja in meso je nežnejše kakor od lengšenskih kokoši. Orpingtonke tudi hitreje dorasejo in prično prej jajca nesti, bržkone pa niso tako utrjene, kakor lengšenske kokoši. Od pravilne reje in pravilnega oskrbovanja je vsekdar zavisno, katero teh pasem ima prednost; pri tem je treba prav močno upoštevati krajevne podnebne in gospodarske razmere.

Vprašanje 148. Ali se sme, kadar se tele odstavljajo, med mleko mešati voda, ali naj se mleko neposneto posebej daje in naj se tele posebej napaja? (A. I. v M.)

Odgovor: Pravilno je, tele polagoma odstavljati ter mu dajati oddnedodne manj mleka ter istočasno mlečno hrano nadomeščati z drugo primerno klajo, ki se je tele nanjo že privadilo, ki je redilna in mu prija. Vsaka žival mora dobiti, bodisi v klaji ali z napajanjem, dovolj vode v sebi, ki je za življenje neobhodno potrebna in ki pomaga pri prehranjevanju. Če se tele odstavljajo, ni ovire mešati med neposneto mleko čisto vodo, ker potem sploh ni treba ali vsaj ne tako močno tele z vodo napajati. Z gospodarskega stališča je pa umestneje nadomeščati del neposnetega mleka s sladkim posnetim mlekom, ker se na ta način lahko posebej vnovčuje dragoceno presno maslo, t. j. mlečna tolščoba, ki takrat za prehranjevanje teleta ni tako važna kakor v pričetku, a posneto mleko ima v sebi še vse ostale jako važne hranilne snovi, in sicer beljakovine in rudninske hranilne snovi, ki pospešujejo zelo važno tvorjenje mesa in rast ter utrjevanje okostja. Naši živinorejci, žal, posneto mleko še veliko premalo cenijo za klajo mladi živini.

Vprašanje 149. Koliko staro tele se sme spuščati že v ograjo, da se more gibati? (A. J. v M.)

Odgovor: Z gibanjem pri teletu se ne more nikdar prezgodaj pričeti, in zato je najbolje, če novorojena teleta sploh niso privezana in imajo od vsega pričetka priliko, da se gibljejo. Najbolje uspevajo tista teleta, ki so na paši rojena in se takoj morejo z materjo vred gibati. Nikar naj se ne misli, da so taka teleta kdovekako občutljiva. Drugače je seveda s teleti, ki so v hlevu rojena in morajo tamkaj več tednov prebiti, kjer se prav močno omehekuzijo, zato je kmetovalcu treba biti zelo previdnemu, ko jih prične spuščati na prosto, da se mu ne prehlade. Taka teleta je v v pričetku spuščati na prosto le pri lepem vremenu ter jih je počasi treba privaditi na vremenske nezgode.

Vprašanje 150. Ker je modre galice več vrst, ki vsebuje različne odstotke, vprašam, če je manj odstotna galica potem tudi manj vredna za škropljenje trt, če se je razmeroma več vzame na hektoliter vode in če je potem galična mešanica z apnom in z vodo ravnotako dobra za škropljenje, kakor mešanica visokoodstotne modre galice (A. F. v K.)

Odgovor: Za škropljenje rastlin, torej tudi trt, proti peronospori in deloma tudi proti drugim gliviškim boleznim, hodi v poštev le žveplenokisl baker, ki je modra sol in se imenuje bakrena ali modra galica. Kemijsko popolnoma čisto modro galico je težko narediti, zato je razmeroma zelo draga in se rabi le v zdravilstvu in pri tistih tehniških delih, kjer je vsaka tuja primes lahko škodljiva. Pri škropljenju trt pa kaka tuja primes ne hodi v poštev, ker ne učinkuje škodljivo, zato je enako dobro porabna galica, ki ima v sebi 98 do 99 % čistega žveplenokislega bakra, torej blago, kakršno se lahko izdeluje brez velikih stroškov. Skoraj vsa modra galica, ki pride v trgovino za škropljenje trt, je take kakovosti in ji torej ni nič očitati. Res pa pride na trg tudi manj čista galica, ki ima v sebi več kakor 1 do 2 % drugih primesi, ki je seveda zato razmeroma manj vredna, a za škropljenje je ravnotako dobra. Če se za napravo mešanice iz slabejše modre galice vzame potem v razmerju, za kolikor je galica slabša, nekaj več galice, je mešanica ravno tako dobra, kakor iz dobre ali celo kemijsko čiste galice.

Vprašanje 151. Ali je plod japonske kutine užiten ali vsaj poraben za vkuhanje? (J. G. v G.)

Odgovor: Japonska kutina (*cydonia japonica*) je leptičen grm, prenesen iz vzhodne Azije v Evropo, ter je pri nas proti mrazu precej občutljiv, zato ga je treba pred zimo primerno zavarovati. V naših krajih je japonska kutina samo vrtna leptična rastlina, ki lepo cvete, navadno čez meter visoka ne zraste in so njeni plodi, če se sploh narede in dozore, neužitni in tudi niso porabni za vkuhanje. V njeni domovini delajo iz plodov japonske kutine prav nežen parfem (*essence de kananga*).

Vprašanje 152. Naši gozdi so na kraških tleh, zato prihaja iz Logatca večkrat gozdni nadzornik gozde pregledovat ter prihod naznani županstvu, ki naj mu pripravi spremljevalca, ki mu mora županstvo plačati zamudo časa. Ali je to upravičeno? (J. Č. v P.)

Odgovor: Pregledovanje gozdov po gozdarskih organih politične oblasti se ne vrši vsled tega, ker spadate — kakor pravite — „pod Kras“, ampak zato, ker morajo po določbah § 23. gozdne postave okrajne politične oblasti nadzorovati gospodarstvo po vseh gozdih svojih okrajev. In ker je po § 22. omenjene postave vsakdo upravičen, politični oblasti naznaniti vsakatero opaženo nepostavno postopanje v gozdih, imajo gozdarskopolitični organi, to so c. kr. gozdarski komisarji in prideljeni jim c. kr. okrajni gozdarji, ovadene zadeve na mestu ob priliki svojih obhodov preiskati, da more potem politična oblast ukreniti, kar je tozadevno potrebno. Da se morejo lastniki gozdov uradnega pregledovanja udeležiti in dobiti tudi raznih pojasnil ali zahtevanega pouka, se navadno županstvu naznani dan in smer obhoda; večkrat se še posebej pozovejo dotični posestniki, ki imajo pogozdovalne ukaze, posekane gozde, od lubadarja napadeno drevje, ali ki so bili ovadeni glede kake nepostavnosti itd., da počakajo preglednika na svoji gozdni parceli ali na drugem določenem kraju. Ker pa marsikteri posestnik vsled pomanjkanja časa ali iz drugih vzrokov ne more — morda tudi noče — priti k pregledovanju, se je skoraj povsodi ukoreninila navada, da si izbere lastniki gozdov kakega krajne razmere in vse domače gozde poznajočega moža, ali pa kar županstvo samo določi koga, ki leto za letom ob nekterih obhodih spremlja gozdarske nadzornike in okrajne gozdarje. Ponajveč se odpošljejo gozdni čuvaji, če imajo ktereга v občini ali pa udje gozdarskih odsekov, obstoječih za skupna gozdna posestva; ponekod se celo župan sam zanima za stvar in se osebno vdeležuje pregledovanja v zastopstvu vseh občanov. Odškodnina spremljevalca je zasebna stvar gozdnih posestnikov, ki jih dotični takorekoč zastopa. Na vsak način si posamezniki kljub tej odškodnini prihranijo mnogo časa, truda in morebitnih potnih stroškov.

Kmetijske novice.

Važno za konjerejce. Kakor je splošno znano, potrebujejo vojaške oblasti čimdaljeveč konj, za prenašanje tovorov. Posebno za mule se plačujejo izredno visoke cene. Vsledtega se reja mul priporoča posebno za one konjerejce, ki imajo za konjerejo manj sposobne kobile. Za take kobile stoji od 2. julija nadalje do srede februarja vedno na razpolaganje na Selu pri Ljubljani osel žrebec, kupljen v južni Italiji. Skočnina znaša 4 K.

Kranjska čebela na Japonskem. V zadnji številki „Kmetovalca“ je bilo na tem mestu objavljeno pismo, ki ga je pisal japonski čebelar Rioko Okahaši, kjer pravi da mu je panj s kranjsko matico nosil 50 funtov satovja. Vsled te objave se je oglasilo par čebelarjev, da ta trditev ne more biti resnična, ker še nikdar noben panj ni nosil 50

funtov satine. Ta ugovor je seveda popolnoma utemeljen. Čebele so nanosile 50 funtov v satje, ne samega satja, kar je pa pač samoobsebi umevno.

Družbene vesti.

* **Novi tečaj gospodinjstva šole c. kr. kmetijske družbe** kranjske v Ljubljani, ki bo trajal 11 mesecev, se prične meseca oktobra t. l. Gojenke, ki želijo vstopiti v to šolo, se morajo zglasiti do 10. septembra t. l. Podrobni pogoji glede sprejema so objavljeni v razglasu med uradnimi vestmi današnje številke.

* **Oddaja plemenskih bikov vseh pasem**, ki hodijo za Kranjsko v poštev, se nepretrgoma vrši. Vsi prosilci, ki doslej bikov še niso dobili, pridejo polagoma na vrsto, kakor hitro družba dobi priliko, da nakupi plemenskih bikov za oddajo. Opomnimo, da je letos izredno malo prošenj za sive biki v dolnjiški rejni pokrajini, in zato zlasti Dolenjce pozivamo, da naj prosijo za plemenske biki. Biki se oddajajo za polovično nakupno ceno. Prejemnik se mora zavezati, da bo bika imel dve leti za pleme. Prošnje za biki je nemudoma vložiti pri glavnem odboru kmetijske družbe kranjske.

* **Plemenske prasiče**, in sicer predvsem mladiče, oddaja, kakor vsako leto, c. kr. kmetijska družba za polovično kupno ceno. Opozorjamo na dotični razglas med uradnimi vestmi šeste številke. Ker je tozadavna državna in deželna podpora omejena, naj se vsakdo, ki hoče plemenske prasiče dobiti, takoj zglašiti in naj sporoči, kdaj mu je najprilicnejše prasiče dobiti. Dobiti je na željo tudi starejše živali, ki so že ali bodo kmalu za pleme sposobne.

* **P. n. gg. družbene ude** nujno prosimo, da vse gospodarske potrebščine pravočasno naročajo ter se pri naročilih ozirajo na objave v „Kmetovalcu“. Družba oddaja le tiste predmete, ki jih objavlja, zato prosimo, naj naročniki ne povprašujejo po predmetih, ki jih ni v zalogi. Vsak naročnik naj natančno naznači svoj dom, pošto, oziroma železniško postajo.

* **Plačevanje blaga**. Gg. družbenim udom naznanjamo, da se družba strogo drži načela, vse gospodarske potrebščine oddajati le proti takojšnjemu plačilu, oziroma proti povzetju. Družba mora sama vse potrebščine sproti plačevati in nima sredstev, da bi mogla na upanje dajati, zato tudi opozarjamo za plačilo odgovorne podružnične načelnike, da se istotako drže tega načela in da naj skrbe za poravnavo vsakega družbenega računa tekom določenih 14 dni. Častita načelnitva, ki vzlic raznim opominom še dolgujejo za priskrbljene gospodarske potrebščine, tem potom nujno prosimo, naj zaostanke nemudoma poravnajo. Družba nima denarja, da bi malomarne plačnike podpirala, ampak mora svoje obveznosti napram dobaviteljem strogo in natančno spolnjevati.

* **Umetna gnojila** ima c. kr. kmetijska družba naslednja v zalogi:

Rudninski superfosfat s 14 % v vodi raztopne fosforove kislino po K 7— 100 kg z vrečo vred.

Tomasovo žlindro. Cena za nadrobno oddajo 18 odstotne žlindre v Ljubljani je K 6.75 in 19 % K 7— za 100 kg.

Naročbe na cele vagone se bodo izvrševale po naslednjih cenah:

16 % 17 % 18 % 19 % 20 % 21 %

K 512— K 544— K 576— K 608— K 640— K 672—

za cel vagon z 10.000 kg, popust znaša z ozirom na prihranitev stroškov za prevažanje K 25— pri celem vagonu.

Te cene je razumeti bazis Trst, t. j. naročnik bo plačal le toliko voznine, kolikor bi znašala iz Trsta do zadnje postaje, čeravno dobi žlindro naravnost iz tvornice.

Kalijevo sol po K 12.60 100 kg. To gnojilo se oddaja tudi v vrečah po 50 kg za 6 K 50 h, ker tvornica za množine po 40 kg zaračuna 20 h za vrečo. Kdor gnoji travnike s Tomasovo žlindro ali z rudninskimi superfosfatom, ta mora gnojiti tudi s kalijem bodisi s kalijevo soljo ali s kajnitom. Mi odločno priporočamo kalijevo sol, ki ima v sebi 42 % kalija in stane 12 K 60 h, dočim ima kajnit 12 — 13 % kalija ter stane 5 K 50 h. Namesto 300 kg kajnita se vzame le 100 kg kalijeve soli, a ima še več kalija in se vrhutega še prihrani 3 K 90 h.

Kajnit po 5 K 50 h 100 kg. Naročila na cele vagone se izvrše naravnost iz tvornice in se cena valed zmanjšanja stroškov dokaj zniža.

Kostno moko po 10 K 100 kg z vrečo vred.

Kostni superfosfat po 11 K 100 kg.

Amonijev sulfat po 36— K 100 kg iz Ljubljane. To dušičnato gnojilo je važno za gnojenje na njivah žitu, krompirju, ozimni itd., in sicer v zvezi s superfosfatom in s kalijevo soljo. Poraba amonijevega sulfata v vinogradih je zlasti važna in zato posebno priporočena. Opozorjamo na spise: „Gnojenje travnikov spomladi s posebnim ozirom na umetna gnojila“ v drugi, „Uspeh poskušanj pri gnojenju travnikov z umetnimi gnojili, in sicer posebno z amonijevim sulfatom“ v tretji in v nadaljnjih lanskih številkah, potem „Gnojenje travnikov z umetnimi gnojili spomladi“ v četrti številki lanskega „Kmetovalca“.

* **Mešano umetno gnojilo** (vinogradniško gnojilo), ki ima 10 % v vodi raztopne fosforove kisline, 10 % žveplenokislega kalija in 4 % amonijevega dušika, oddaja družba po 17 K 100 kg z vrečo vred. (Glej spis „Mešano umetna gnojila“ v 3. številki lanskega „Kmetovalca“.)

* **Za živinorejce** ima družba v zalogi požiralnikove cevi za odraslo goved po 12 K komad in za teleta, ovce in koze po 7 K komad. Trokarji so po 5 K komad. Požiralnikove cevi in trokarji služijo v to, da se napenjanje govedi hitro in zanesljivo odstrani. — V zalogi ima družba tudi mlečne cevi komad po 80 h. Mlečne cevi se rabijo za odtok mleka, kadar kravo vime tako boli, da je ni mogoče molsti. — Napajalnike za teleta iz pocinjene ploščevine oddaja družba po 10 K.

* **Tropine podzemeljskega oreha**. Te tropine imajo zajamčeno 56 do 57 odstotkov beljakovin in maščobe v sebi. Družba je ugodno kupila večjo množino in jih oddaja po 20 K 100 kg iz Ljubljane. Prof. dr. Pott pravi v svoji knjigi o krmilih: „Orehove tropine se morajo pristeovati najmočnejšim dušičnatim in najlažje prebavnim rastlinskim močnim krmilom; odlikujejo se posebno po večji vsebini beljakovin.“ Tudi mi jih priporočamo našim udom, ki imajo živino navajeno na krmljenje z močnimi krmili; dobivajo se v vrečah po 75 kg.

* **Sladkornata močna krmila** kot okrepujočo primes k drugim krmilom ima odslej naša c. kr. kmetijska družba v zalogi ter jih oddaja le v celih vrečah po 50 kg, in sicer mešanice za pitanje po 20 K, ter za molzne krave tudi po 20 K z vrečami vred iz družbenega skladišča ali postavljene na ljubljanski kolodvor. Cela vreča teh krmil, ki tehta 50 kg, stane polovico gori označenih cen.

Opozarjamo na spis „Sladkornata močna krmila“ v 2. št. letošnjega „Kmetovalca“, ki pojasnjuje naravo, učinek in način pokladanja sladkornatih močnih krmil.

* **Živinsko sol** priskrbuje družba vsem tistim, ki ne morejo osebno v Ljubljano ali ki je v svoji bližini ne morejo kupiti po 7 K 100 kg ali pa 3 K 60 h 50 kg. Živinska sol se oddaja le v vrečah po 50 kg. Le tista naročila na živinska sol se zvršujejo, ki se za nje denar naprej pošlje. V navedeni ceni so vštetii izdatki za vozni list in stroški ob sprejemu denarja, ki se morajo plačevati v Ljubljani.

* **Klajno apno**, 38—42°/₁₀₀, oddaja družba v izvornih vrečah, težkih 50 kg, po 22 h kg. V manjših množinah, nad 20 kg, po 24 h, v množinah pod 20 kg pa po 26 h kg. Za manjše pošiljkatve na zunaj se še posebej zaračuni za vsako pošiljatev 30 h za zavoj, vozni list itd. — Manj kakor 5 kg se ne razpošljuje. — Opozarjamo, da je klajno apno potreben dodatek h krmu, koder krmila nimajo v sebi dovolj rudninskih snovi, zlasti fosforove kisline, in da klajnega apna ni zamenjati z ničvrednimi redilnimi štopami za živino.

Oddaja kos. Družba ima v zalogi za svoje ude posebno narejene kose iz najboljšega avstrijskega jekla in sicer v isti kakovosti kakor lansko leto. — Kose so ravne, pri peti širje, in pete so tako postavljene, kakor jih žele naši kosci. Družba je dala napraviti obliko, ki je sicer enotna, ki pa po možnosti ustrega različnim željam posameznih pokrajin vse dežele. Na pogosto izraženo željo po trših kosah imamo trše kaljene kose. — Vse kose so že obrušene, da se hitreje sklepljejo. Koso more vsakdo izbrati ter tako, ki ima kako napako, ki jo je zakrivila tvornica, zamenjati. — Vsaka kosa ima vtisnjeno družbeno ime. — Ker se zaradi visoke poštnine pošiljatev posameznih kos preveč podraži, zato priporočamo skupno naročanje potom podružnic, in sicer če le mogoče vsaj 10 kos skupaj.

Cene kosam so naslednje:

Dolgost v pesteh:	4½	6	6½	7	7½	8
„ „ cm:	45	60	65	70	75	80

Cena: K 1.—, 0.90, 1.—, 1.—, 1.10, 1.20

Pri poštnih pošiljkatvah se zaračuni 30 h za ovoj in za vozni list. Na zahtevanje nekterih udov si je družba letos nabavila nekaj domačih tržiških kos po 60, 65 in 70 cm dolgih, ki jih tudi po gornjih cenah oddaja. Kot posebna znamenitost glede kakovosti jekla in natančnega izdelovanja slove kose iz bavarskih in tirolskih tvornic. Kose so beloobrušene in imajo vtisnjeno zlato znamko z bikom. Družba si je letos za poskušnjo nabavila manjšo množino teh kos, ki so po 67 cm dolge. Komad stane K 1.90.

* **Prave bergamaške osle**, in sicer temnovišnjekaste podolgem žilaste, oddaja družba 25 do 26 cm dolge po 60 h, 28 do 29 cm dolge po 80 h komad. Družba si je letos nabavila tudi nekaj zabojev neke posebne dobre vrste bergamaških kamnov, ki jih dosedaj ni bilo mogoče dobiti. Te osle so 28 do 29 cm dolge in veljajo K 1.60 h komad.

Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Seja glavnega odbora dne 15. julija 1912.

Seji je predsedoval družbeni predsednik gosp. komercialni svetnik Povše, c. kr. deželno vlado je zastopal c. kr. dvorni

svetnik g. vitez pl. Laschan-Moorland, deželni odbor namestnik deželnega glavarja v deželnem odboru g. dr. Lampe, in navzoči so bili odborniki gg.: baron Apfaltrern, Bartol, Dimnik, Hladnik, Istenič, Kosler, baron Liechtenberg, Piber, Ravnikar, Rohrman in ravnatelj Pirc.

Družbeni predsednik je konstatiral sklepčnost glavnega odbora ter je ob treh 10 min. otvoril sejo. Nato je predvsem naznanil, da ga je Njegovo Veličanstvo blagovolilo potrditi za predsednika c. kr. kmetijske družbe, ter je obljubil, da ves svoj trud posveti procvitu in razvoju družbe, Pozdravil je zastopnika c. kr. deželne vlade viteza pl. Laschana-Moorlanda, zahvalil ga za njegovo dosedanje naklonjenost družbi ter ga prosil, da sporoči Njegovi ekscelenci gosp. deželnemu predsedniku prošnjo, da na Najvišjem mestu izrazi zahvalo za potrditev v predsedništvu. Nadalje je toplo pozdravil zastopnika deželnega odbora, podpredsednika družbe in svojega namestnika v vodstvu družbenih poslov dr. Lampeta, kakor tudi vse nanovo in vnovič izvoljene gg. odbornike, ki jim bo, kakor se nadeja, zaupanje, ki ga uživajo pri kranjskih kmetovalcih, zapoved, da bodo tudi vnaprej vse svoje moči posvetili dobrobiti družbe. V nemškem jeziku je zahvalil gospode odbornike za udeležbo, pozdravil zlasti zopet izvoljenega barona Liechtenberga ter izrazil prepričanje, da bodo vsi poštvalno sodelovali v blagor in srečo domačega kmetijstva.

Dopis ekscelence dr. Karla barona Heinolda pl. Udyúskega, da je prevzel vodstvo c. kr. kmetijskega ministrstva, in odgovor c. kr. kmetijske družbe sta se vzela v vednost.

Nato se je predsednik v prisrčnih besedah spominjal pok. kmetijskega ministra ekscelence dr. Brafa, ki je bil goreč prijatelj nele avstrijskega, marveč tudi kranjskega kmetijstva in je imel najboljše namene okrepiti stan, ki je steber države. Zaprošil je glavni odbor, da sme sporočiti ministrom vdovi svoje in glavnega odbora sožalje. Odborniki so ta govor v znak sožalja stoji poslušali.

Nato je predsednik iskreno čestital vitezu pl. Laschanu-Moorlandu k zasluženim podelitvi dvornega svetništva, za kar ga je g. vladni zastopnik zahvalil z zagotovilom, da bo družbo po svojih močeh vedno rad podpiral.

Soglasno se je sklenilo, da se sestavek, ki ga je poslala novomeška podružnica in ki se z njim protestira proti nameravanemu deželnemu davku na domače (zasebno) vino, objavi v »Kmetovalcu«, s pripomnjo, da se glavni odbor družbe strinja z onimi, ki se najodločneje izrekajo proti uvedbi tega davka.

Predsedstvenim naznanilom so sledila poročila tajništva, ki jih je podal ravnatelj Pirc.

Ugodni nakup zadolžnic nižjeavstrijske hipotekarne banke v nominalni vrednosti 15.000 K iz sredstev penzijskega zaklada se je posledobno odobrilo z opomnjo, da se bodo v prihodnje taki popirji, ob enako ugodnih razmerah, nalagali v zastavnih listih in zadolžnicah deželne banke.

Poročilo o nakupu in razdelitvi plemenskih koz začetkom junija meseca t. l. ter način reje še neodanih plemenskih kozic je glavni odbor odobravaje vzel v vednost z opomnjo, da se je ta akcija glasom poročil očitvecev-odbornikov dobro obnesla in da naj se prihodnje leto nadaljuje.

Zveza živinorejskih zadrug za kamniški okraj je stavila na kmetijsko družbo več strokovnih vprašanj o podedovanju, razmerju med vnanjostjo in mlečnostjo krav in o pripravni starosti plemenskih bikov. O teh vprašanjih je ravnatelj Pirc s svojega stališča razpravljal v »Kmetovalcu«. Ponatis se je razdelil odbornikom in ga dobe tudi občinski uradi in živinorejske zadruge v pretres za morebitne opomnje. Predsednik je prosil, da interese sentsi svoje pripomnje naznanijo njemu kot predsedniku, da se spis, če bo treba, še popolni.

Huda nevihta od 25. na 26. junija t. l. v Šiški je napravila v družbeni drevnici okrog 10.000 K škode. vzelo se je z obžalovanjem na znanje.

Popravila, zvršena v podkovski šoli na podlagi proračuna 1555 K, izvzemši steno pred kovačnico, da živali v zimskem času ne bodo izpostavljene slabemu vremenu, so se vzela v vednost.

Nadalje je poročal ravnatelj Pirc o pomanjkanju prostorov, potrebnih za družbo. Del agrarnega oblastva se mora preseliti (notranjski oddelek in vladni svetnik pl. Detela). Najemnine bo spadalo na družbo 790 K letnih. Se je vzelo v vednost.

Poročilo o napadih pisatelja pl. Bernutha na naše pospeševanje kmetijstva v strokovnem listu »Wiener Landwirtschaftliche Zeitung« je ravnatelj Pirc primerno zavrnil. Vendar mu je uredništvo črtalo tretjino spisa, zlasti važne statistične podatke. Predsednik je omenil, da je to stvar spravil v razgovor v železniškem svetu, kjer so se čudili, koliko mleka, masla in sira izvaža Kranjska na jug, ter mu je železniški minister obljubil, da bo upošteval upravičene želje po znižanju tarifov. Sam še hoče iti v uredništvo navedenega lista in zahtevati, da se tudi statistični podatki priobčijo in tako dokaže, da je očitek navedenega pisatelja o nekulturnosti naših krajev v tem oziru docela neutemeljen. Se je vzelo v vednost.

Glede Perutninarske zadruge v likvidaciji, ki naj se na njeno mesto ustanovi pri kmetijski družbi poseben odsek, podoben konjerejskemu, se je razvil daljši razgovor, ki so se ga udeležili predsednik, odborniki ravnatelj Rohrman, drž. in deželni poslanec Hladnik, baron Liechtenberg in poslanec Piber. Sklenilo se je izdelati pravila tega odseka, ki se bo imel baviti le s perutnino in z rejo kuncev, dočim bo reja drobnice spadala slejkoprej v splošno živinorejo. Ugotovito se je, da družba vsled tega ne bo imela nobenega nepričakovanega bremena, ker je likvidujoča z druga aktivna.

Nato se je uredilo več uradniških osebnih stvari.

Ker bo slonelo po novih družbenih pravilih vse delovanje družbe na podružnicah, bo treba skrbeti za natančen kataster in pregledovanje obstoječih podružnic ter sestaviti v sporazumu s c. kr. vlado primerna pravila za podružnice. Tajništvu se je naročilo, da vzorec takih pravil do prihodnje seje izdela, gg. odbornikom pa je predsednik priporočal, da vodstvu družbe pri težavnem poslu reorganizacije podružnic kolikor mogoče pomagajo. Zlasti bo gledati tudi na to, da podružnice ne bodo imele preobširnih delokrogov.

Predlog, da se vrše predpriprave za ustanovitev kmetijskega osrednjega knjigovodskega urada, ki bo imel nalogo podati zanesljivo gradivo, koliko kmetovalce pridelovanje blaga stane, in stem dati kmetijskemu ministrstvu podlago, ki bo na njej pri obnovitvi trgovinskih pogodb s tujimi državami lahko branila koristi avstrijskega kmetijstva, se je odobril. Družbeno glasilo priobči natančen pouk o ustroju in delovanju tega urada in o dolžnostih tozadevnih zaupnikov v posamnih sodnih okrajih.

Razgovora o tej točki, ki je ugotovil mnogo zelo zanimivih dokazov, da kmet ni oderuh, so se živahno udeležili gg. predsednik, ravnatelj Rohrman, poslanec Hladnik, poslanec Piber in ravnatelj Pirc, ki je podal zanimive statistične podatke zlasti iz napredne Švice, kjer se poljedelsko delo obrestuje največ z 2 $\frac{1}{4}$ %. Baron Apfaltrern je opozoril na izseljevanje, ki je najboljši dokaz, da kranjskemu kmetu ne cveto rožice.

Nato se je uredila zadeva glede prejemkov dež. živinorejskega nadzornika Rataja, prideljenega kmetijski družbi.

Prošnja, da se občini Velike Lašiče dovolijo štiri nove semnji, se je z ozirom na sedanje število semnjev v tem kraju, z ozirom na njihov obisk in nasprotovanje sosednjih krajev rešila odklonilno.

V razgovor je nato prišla vloga župnika Kleindiensta v Begunjah zaradi ustanovitve ribarskega zavoda tamkaj, ki jo priporočajo strokovnjaki in zlasti tudi odbornik poslanec Piber. Na predlog zastopnika deželne odbora se je sklepanje o tej stvari odložilo, da bodo izdelani proračuni in troškovniki.

Glede dopisa deželne vlade o pripravah za prihodnje trgovinske pogodbe priporočal predsednik, da vsi gg. odborniki v svojih okrožjih zbirajo gradivo za temeljito poročilo in da naj posebno v tem zmislu vplivajo tudi na dotične podružnice. S to stvarjo se bo glavni odbor bavil v posebni seji, sklicani samo v ta namen.

Prošnjo za podporo posestniku Zajcu, ker sta mu dve kobili poginili na porodu, se je sklenilo na merodajnem mestu priporočiti.

Prošnjo načelnikstva mlekarske zadruge v Št. Lovrencu na Temenici za podporo v svrhu ustanovitve vzrejevališča, oziroma pitališča za prasiče, je glavni odbor sklenil najtoplje podpirati iz razloga, ker bo, če bomo doma vzrejali zadostno število prasičev, zanašanje svinjske kuge v našo deželo prenehalo.

Pritrdilo se je, da se Gospodarski zvezi izplača znesek iz naslova državne podpore za povzdigo živinoreje, namenjen za vnovčevanje živine.

Na pritožbo ljubljanskih obrtnikov, da se v podkovski šoli zvršujejo tudi popravila vozov, se je sklenilo odgovoriti v tem zmislu, da se to dandanes več ne godi ali pa le v nekaterih nujnih slučajih na leto.

Prošnjo novomeške podružnice zaradi podpore za galico in umetna gnojila, naslovljeno na kmetijsko ministrstvo, ki bi jo pa bilo treba nasloviti na ministrstvo za notranje stvari, ker gre za uime, je glavni odbor sklenil podpirati.

Stem so bila poročila tajništva rešena in prišel je na vrsto nujni predlog dr. Lampeta, ki je izvajal, da prihaja veliko pritožb zaradi silno strogega zvrševanja obrtnega zakona. V nekaterih krajih ljudje na primer nimajo čevljev, ker jih domači čevljarji ne smejo delati. Ljuds vo je prisiljeno, hoditi v mesto po drago, manj vredno tvorniško blago. Ta zakon, je razlagal govornik, ni v varstvo domačih obrtnikov, ampak naravnost v varnost tvornic. Predlagal je resolucijo, naj se c. kr. vladi izrazi želja, da naj bi se v takih krajih, kjer ni dovolj obrtnikov, ne postopalo po strogosti obrtnega reda, marveč dovoljevalo zvrševanje čevljarskega obrta tudi domačim obrtnikom, tudi če nimajo popolne kvalifikacije.

Predsednik je predlagal, naj bi se dostavilo, da naj se zvrševanje tega obrta v uvaževanja vrednih slučajih izjemoma dovoli omenjenim domačim rokodelcem.

Poslanec Hladnik je izrazil željo, da se resolucija raztegne tudi na druge obrte, na primer na pečenje kruha.

Vladni zastopnik vitez pl. Laschan-Moorland je izjavil, da je obrtni zakon strog, in če se v kakem slučaju odreče dovoljenje za zvrševanje kakega obrta, tega ni šteti na rovaš okrajni politični oblasti, ki se pač mora držati besedila zakona.

Predsednik je naglašal, da bo treha v državnem zboru z novelo omiliti os.rosti sedanjega obrtnega reda.

Poslanec Piber je izvajal, da je zgolj nevoščljivost, če kdo kakega starega moža naznani, ker je zakrpal stare škarpe. Prosil je, naj vladna oblastva v takih slučajih mileje postopajo.

Resolucija dr. Lampeta je bila soglasno sprejeta.

Za nove ude so se oglasili in so bili sprejeti gg.:

Kolman Josip, posestnik na Bledu; Rojec Anton, trgovec v Št. Vidu pri Zatičini; Kepec Marjeta, posestnica v Žejah; Korošec Frančišek, posestnik v Jereki; Kunc Ivan, posestnik v Dolenjem Logatcu; Maček Frančišek, posestnik in cestar v Dol. Logatcu; Bratož Alojzij, trgovec in posestnik v Puľju; Janc Alojzij, posestnik in župan na Studencu; Homan Jurij, posestnik parne mlekarnice na Trati; Vidmar Jernej, p. d. všeničnik, posestnik na Trebiji; Stražišar Ana, posestnica v Ljubljani; Polc Vinko, p. d. Mozilnik, posestnik v Arzišah; Kastelec Andrej, posestnik v Vukečiču; Einspieler Josip, p. d. Sramsčnik, posestnik v Stranjah; Grad Frančišek, posestnikov sin v Zgor. Kašlju; Štefančič Ivana, p. d. Ravs, posestnica v Spodnjih Borovljah; Mathian Ivan, ces. svetnik, arhitekt, tvorničar in posestnik v Ljubljani; Škrjanc Helena, posestnica v Mostah; Mesec Valentin, posestnik v Zgornji Sorici; Jež Anton, posestnik v Ložu; Fajdiga Rudolf, posestnik v

Ložu; Furlan Anton, posestnik v Ložu; Kodolja Frančišek, posestnik, v Ložu; Grzej Jožef, posestnik v Ložu; Vidrih Frančišek, posestnik v Ložu; Semenič Anton, posestnik v Ložu; Rehar Jožef, posestnik v Ložu; Renar Maks, posestnik v Ložu; Žgur Frančišek, posestnik v Ložu; Mohorčič Ivan, posestnik v Ložu; Nusdorfer Ignacij, posestnik v Ložu; Pangerc Viktor; posestnik v Mančah; Natlačen Ivan, posestnik v Mančah; Ferjančič Ivan, posestnik v Mančah; Furlan Jožef, posestnik v Mančah; Pangerc Andrej, posestnik v Mančah; Ferjančič Ivan, posestnik v Mančah; Sorta Jožef, posestnik v Mančah; Nabergoj Ivan, posestnik v Mančah; Semenič Jožef, posestnik v Mančah; Metelko Ivan, posestnik v Hudem Brezju; Hočevar Alojzij, posestnik v Novem Brezju; Ratajec Ivan, posestnik na Studencu; Mlakar Ivan, posestnik na Studencu; Žibert Martin, posestnik v Brezovem; Istenič Jakob, posestnik v Vrsniku; Kavčič Frančišek, posestnik v Vrsniku; Papler Anton, posestnik v Verbnjah; Vrhunec Matevž, posestnik v Lescah; Lah Ivan, posestnik in kovač v Lescah; Brejec Ivan, posestnik v Novi vasi; Perpar Josip, posestnik v Knežji vasi; Žikovec Ivan, posestnik v Vavpčji vasi; Žerovnik Andrej, posestnik v Vašah; Žvan Ivan, posestnik v Gor. Lazih; Černelc Josip, vočar in vinogradar v Golubincih v Sremu; Kambič Jakob, posestnik v Črešnjevcu; Arnuž Janko, župnik v Kotmari vesi; Jurjevec Gašper, posestnik v Podbukvi; Viderga Edvard, posestnik v Vidergi; Magajna Andrej, župnik v Rakitni; Polak A., kaplan v Ormožu; Štavadhar Peter, posestnik v Nerajcu; Mihelčič Frančišek, posestnik v Študi; Otrin Frančišek, posestnik v Hlevišah; Vovk Josip, posestnik v Biljah; Lahajnar Anton, posestnik v Planini; Predstojništvo bolnice usmiljenih bratov v Kandiji; Graščinsko oskrbnništvo v Hmelniku; Božič Frančišek, posestnik v Gor. Suhadolu; Kovačič Rudolf, posestnik v Škrljevem; Karpe Josip, posestnik v Mostah; Ogriz Lorenc, p. d. Kajzar, posestnik v Podljubelju; Pobega Avguštin, posestnik v Pobegih; Hreščak Alojzij, učitelj v Lokvi pri Divači; Šebat Anton, posestnik v Rodnjah; Bele Alojzij, posestnik v Dolnji Težki vodi; Poljak Frančišek, posestnik v Mačkovem; Kržišnik Anton, posestnik v Zmencu; Mrak Urban posestnik na Suhi; Wuherer Ivan, posestnik Pod turjo; Mežek Frančišek, posestnik v Begunjah; Novak Janez, posestnik v Plešah; Bratina Frančišek, posestnik v Sv. Križu; Ljudska šola na Brezovici pri Ljubljani; Kosmač Josip, posestnik v Novinah; Trošt Ivan, posestnikov sin v Orehovici; Kandare Miha posestnik v Danah; Jakša Matija, posestnik v Kotu; Paš Ivan, mlinar v Hrastniku; Wester Alojzij, župnik v Grahovem pri Cerknici; Sodja Josip, posestnik v Češnjici; Skvarča Ignacij, posestnik v Spodnji Idriji; Wieser Andrej, p. d. Bošt, posestnik v Bodnju; Graščina Bosiljevo na Hrvatskem; Sebevčič Ivan, posestnik v Veliki Preski; Blazinčič Betica, posestnica na Figarjevem mostu; Gospodarsko društvo v Krepljah; Gerbec Josip, posestnik v Metliki; Pirc Josip, posestnik v Malem Trnju; Majerle Pavel, posestnik v Dolu; Tomšič Josip, posestnik v Rogatcu; Urbič Frančišek, posestnik v Čilpahu.

R a z g l a s

o sprejemu gojenk v gospodinjsko šolo c. kr. kmetijske družbe krajske v Ljubljani.

Meseca oktobra se otvori petnajsti tečaj gospodinjske šole, ki bo trajal 11 mesecev. Gojenke morajo stanovati v zavodu, ki je pod vodstvom č. gg. sester iz reda sv. Frančiška. Zavod je v posebnem poslopju poleg Marijanišča na Spodnjih Poljanah v Ljubljani.

Pouk, ki je slovenski in brezplačen, zavzema poleg verouka, vzgojeslovja, zdravoslovja, ravnanja z bolniki, spisja in računstva vse one predmete, ki jih mora umeti vsaka dobra gospodinja, zlasti

se pa poučuje teoretično in praktično o kuhanju, šivanju (ročnem in strojnem), pranju, likanju, živinoreji, mlekarstvu, vrtnarstvu itd. Gojenke se istotako vežbajo v gospodinjskem knjigovodstvu ter v ravnanju z bolniki in z bolno živino.

Gojenke, ki se žele učiti nemškega jezika, dobe v tem predmetu brezplačen pouk in priliko, da se v enem letu zadosti privadijo nemškemu jeziku.

Gojenka, ki bo sprejeta v zavod, plača na mesec za hrano, stanovanje, kurjavo, razsvetljava, perilo, t. j. sploh za vse, 32 K, ali za ves tečaj 352 K. — Vsaka gojenka mora prinesiti po možnosti naslednjo obleko s seboj: Dve nedeljski obleki, tri obleke za delo, dva para čevljev, nekaj belih in barvanih jopic za ponoči, štiri barvana spodnja krila, dve beli spodnji krili, šest srajc, šest parov nogavic, 10 do 12 žepnih robcev, šest kuhinjskih predpasnikov in tri navadne predpasnike. (Predpasniki za delo se tudi priskrbe v zavodu proti plačilu.) Če ima ktera več obleke, jo sme prinesiti s seboj.

Deklice, ki hočejo vstopiti v gospodinjsko šolo, morajo:

1. dovršiti že 16. leto; le izjemoma, v posebnega ozira vrednih slučajih se more dovoliti sprejem mlajših učenk;
2. znati čitati, pisati in računati;
3. predložiti zdravniško spričevalo, da so zdrave;
4. predložiti obvezno pismo staršev ali varuha, da plačajo vse stroške;
5. zavezati se, da bodo natančno in vestno izvrševale vsa dela, ki se jim nalože, ter da se bodo strogo ravnale po hišnem redu.

Prošnje za sprejem, ki jim je priložiti šolsko in zdravniško spričevalo ter obvezno pismo staršev, oziroma varuha, naj se pošljejo

do 10. septembra t. l.

glavnemu odboru c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani.

V prvi vrsti se v gospodinjsko šolo sprejemajo dekllice, ki imajo domovinsko pravico na Kranjskem; če bo pa v šoli prostora, se bodo sprejemale tudi prosilke iz drugih dežel.

Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske

V Ljubljani, dne 15. julija 1912.

V a b i l o

k občnem zboru kmetijske podružnice v Osilnici ob Kolpi, ki bo v nedeljo, dne 11. avgusta 1912 ob treh popoldne pri načelniku Ivanu Kvaterniku v Osilnici št. 4.

SPORED:

1. Razgovor o povzdigi govedoreje, svinjereje, kozoreje itd.
2. Naročanje umetnih gojil.
3. Vpisovanje novih udov.
4. Slučajnosti.

Kmetijska podružnica v Osilnici na Kolpi,

dne 28. julija 1912.

Iv. Kvaternik,
načelnik.